

orir felí.

Sense confort.

Així va ser, ho recordo amb claredat, i certa fredor.

No he arribat a assumir com de cuidadoses vam haver de ser fins ara, passat el pitjor moment. Vam mantenir secrets i silencis davant interrogants que sorgien en el camí. En cap cas víctimes, som totes tres les protagonistes del que vam voler viure. Tu, jo, la Ció.

Vam sobreposar-nos al dia dia durant mesos, vam resilir i prioritzar. Vam guanyar procés sortint de les nostres zones de confort, digerint els nostres malestars i buidors. Sabent-nos injustament trencades per la ignorància de tantes persones de l'entorn, i separant el gra de la palla per tirar endavant.

Vam haver de saber que el més important era el final que la Jackie podria tenir. Vam haver de transcendir pors, tabús, mirades, i el pànic de perdre-la, i confiar l'una en l'altra. Totes tres. I el seu ginecòleg. I la neuròloga. I el PADES. Vam haver d'insistir constant, sutil, i dignament que la seva identitat personal, declarar-se ni home ni dona, saber-se nobinària i ser entesa com a tal fins el darrer allè, ens permetia acompanyar la seva decrepitud, amb la vitalitat que sempre ens havia contagiada. Vam mantenir el tractament per la seva feminitat i vam renunciar a rependre el Jaume que havia deixat en el passat.

Papa, sempre t'estimaré. Has estat la millor persona al meu voltant. Tu i la mama, tot i separats, heu estat els meus referents. Ella et plora com el seu repte impossible, del que no va ser perquè no podia ser. Saps que t'estimarà per sempre.

Papa, Jackie, et vam lluitar fins el darrer dia. Aquell que duu una LHZ no va arribar a fer-te desaparèixer. El que toca els ous, l'Alois, ja ho sabem, l'Alzheimer, no va guanyar. Vas volar quan estaves preparada. Vas marxar de la mà de la teva estimada, quan la va poder deixar anar, quan el sentit del demà era més intens que el del present, i que el goig d'haver viscut l'ahir. Papa, quina sort hem tingut. La Ció i jo, com lleones ferotges hem vetllat perquè t'adormissis com una gatona que del ronroneig entra en el silenci i es fon amb l'espai, invisible, permanent, i de cop, inexistent.

La teva Ció, la companya amb qui durant 20 anys vas fer destí unides, va mantenir atenta la voluntat de conservar-te més enllà de l'amnèsia, de l'esclerosi, dels sedants. Vas ser tan tu com podies ser tu els teus 73 anys. Papa, Jackie.

Diu que el darrer matí vas fer l'amor. Se'm va trencar entre llàgrimes.

Diu que es va acomiadar de tu tal i com vam viure, lliurement, tocant la pell, estimant el cos, mirant els moviments. Sentint com la teva escalfor s'esmoreïa residualment i acompanyant el devenir de la mort amb acolliment i paciència.

Diu que et va fer un petó i et vas quedar amb la boca mig oberta ja adormida fins que unes hores després va sortir de tu l'expiració definitiva, per elevar-te i retornar als orígens espirals invisibles i tanmateix definitius quan es traspassa la vida, quan es deixa el cos, quan acabem.

Diu que no va plorar mirant-te, que va mirar-te i mirar-te i quan vaig arribar just havies marxat.

Diu que ara repren el teu coratge per afrontar el dia a dia, per poder tirar endavant després de com es va quedar de buida per la teva pèrdua, gradual i menystinguda, de la degeneració neuronal i del sostenir de la teva identitat vers les altres decrepituds, les mundanes. Només ho entenem, realment les que et vam estimar i a les que ens vas ajudar a créixer. I ella, la teva Ció, va ser el puntal de tots. Dels amics, dels professionals, de mi, de tu.

Diu que a la maleta que vas fer en marxar, vas recollir el teu coratge, la teva presència i la teva intel·ligència. Diu, la Ció, que ens has regalat aquestes virtuts per retrobar-te en l'interior.

I diu, que durant un temps, mirarà de no parlar tan amb tu, per poder reconstruir sense sobreviure, al teu estil.

Cuída-la des d'amunt,

Ruth.